

/// OSLO Cultureel Erfgoed: Business Werkgroep

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Datum: 06/02/2020

Locatie: Hendrik Consciencegebouw te Brussel

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

AANWEZIGEN

- Informatie Vlaanderen
  - Geert Thijs
  - Laurens Vercauteren
  - Dimitri Schepers
  - Anthony Van Heymbeeck
- Departement Cultuur, Jeugd en Media
  - Hans van der Linden
- Onroerend Erfgoed
  - Sofie Marchand
  - Annelies Van Daele
  - Koen Van Daele
- imec - UGent
  - Brecht Van De Vyvere
- FARO
  - Bram Wiercx
- Archiefbank Vlaanderen
  - Bert Aernouts
- Packed
  - Bert Lemmers
- Amsab-ISG
  - Kim Robensyn
- Vlaamse Kunstcollectie
  - Pascal Ennaert
- Histories vzw
  - Hendrik Vandegiste

AGENDA

13u00 – 13u10	Laurens Vercauteren: context OSLO
13u10 – 13u20	Hans Van Der Linden: context cultureel erfgoed
13u20 – 13u30	Dimitri Schepers: voorbeeld semantisch datamodel
13u30 – 15u30	Brainstormsessie
15u30 – 15u40	Brecht Van De Vyvere: overzicht bestaande standaarden
15u40 – 16u00	Laurens Vercauteren: wrap-up en vragen

1. INLEIDING

Het initiatief voor dit standaardisatietraject komt vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media waarbij de doelstelling is om een semantisch datamodel op te stellen rond culturele erfgoedobjecten, dat is afgestemd met alle betrokken partijen.

1.1. CONTEXT OSLO: OPEN STANDAARDEN VOOR LINKENDE ORGANISATIES

We verwijzen naar de slides voor meer informatie.

De Vlaamse overheid zet in op eenduidige standaarden voor de uitwisseling van informatie. Het is de bedoeling om zo te zorgen voor meer samenhang en een betere vindbaarheid van data. Op die manier kan iedereen de gegevens makkelijker gebruiken. Met OSLO wordt er concreet ingezet op semantische en technische interoperabiliteit. De vocabularia en applicatieprofielen worden ontwikkeld in co-creatie met Vlaamse administraties, lokale besturen, federale partners, de Europese Commissie, academici en private partners (ondertussen meer dan 4000 bijdragers).

Momenteel zijn er reeds 26 erkende standaarden, 20 kandidaat-standaarden en 2 standaarden in ontwikkeling. De standaard voor cultureel erfgoed behoort tot deze laatste categorie.

Meer informatie over OSLO kan hier teruggevonden worden:

<https://overheid.vlaanderen.be/oslo-wat-is-oslo>

<https://data.vlaanderen.be/>

1.2. CONTEXT CULTUREEL ERFGOED (HANS VAN DER LINDEN)

We verwijzen naar de slides voor meer informatie.

Uit de visienota “Een vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk” van 2017, bleek dat de cultuursector digitaal versterkt moest worden en dat data de basis is van het toekomstige ecosysteem. Het is hierbij belangrijk dat deze data voldoet aan de volgende vereisten om dit ecosysteem optimaal te kunnen realiseren: open, vindbaar & bereikbaar, bruikbaar en met een minimaal aan beperkingen in auteursrechten.

In het “Plan integratie erfgoeddatabanken” van Delaware uit 2019, werden hieromtrent 19 strategische initiatieven opgesteld. Deze werden opgesteld in het kader van de operationele en technische integratie in het bredere ecosysteem. Eén van de aanbevelingen hierbij was om een OSLO-traject in de cultuursector te doorlopen.

Meer informatie omtrent deze documenten kan hier teruggevonden worden:

<https://cjsm.be/cultuur/themas/e-cultuur-en-digitalisering/visienota>

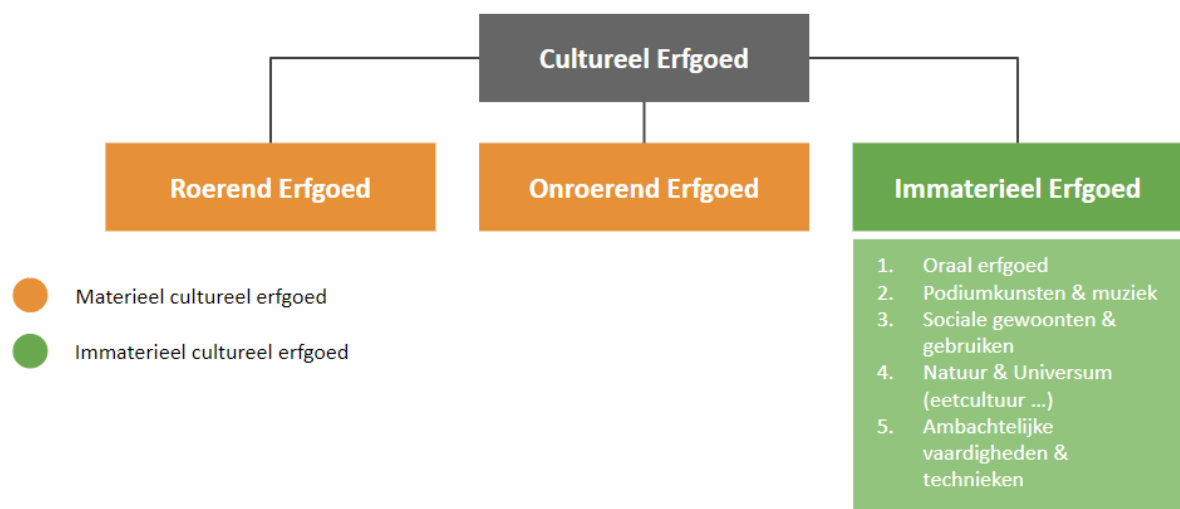
https://cjsm.be/cultuur/sites/cjsm.cultuur/files/public/190316_delaware_-_integratie_provinciale_erfgoeddatabanken_0.pdf

1.3. VOORBEELD SEMANTISCH DATAMODEL (DIMITRI SCHEPERS)

We verwijzen naar de slides voor meer informatie.

Het eindresultaat van dit traject zal een semantisch datamodel zijn, waarbij concepten (zoals Cultureel Erfgoedobject of Collectiebeherende Instelling) gedefinieerd worden en de samenhang tussen deze concepten vastgelegd worden. Deze standaard zal, waar nodig, gealigneerd worden met vigerende nationale en internationale standaarden.

1.4. SCOPE CULTUREEL ERFGOED

1.5. AFSTEMMING BESTAANDE STANDAARDEN (BRECHT VAN DE VYVERE)

De bestaande standaarden werden kort besproken aan de hand van vragen zoals “Wat zijn hun voor- en nadelen?”, “Zijn deze future proof?”, “Waar worden ze vooral gebruikt?” en “Zijn ze toegankelijk of eerder complex?”. De bestaande standaarden die besproken werden zijn:

- Dublin Core
- CIDOC
- LIDO
- Linked Art

- Wikidata
- Europeana Data Model (EDM)
- VIAA metadatamodel
- Schema.org
- IIIF

Relevante standaarden die ontbreken in deze lijst mogen steeds met ons gedeeld worden via [mail](#) of via [Github](#).

2. BRAINSTORMSESSIE

2.1. DOEL VAN DE BRAINSTORMSESSIE

- Inzichten verkrijgen in de bestaande en potentiële use cases en stakeholders van een standaard over culturele erfgoedobjecten.
- Scope van deze standaard afbakenen.

2.2. VOOROPGESTELDE USE CASES

De volgende lijst met use cases werd gebruikt als startpunt voor de brainstormsessie. Deze werden echter eerst verwerkt in meer overzichtelijke use case diagrammen. Aan de hand van de nummering is het mogelijk om te achterhalen welke use case in welk diagram is opgenomen.

1. Als collectiebeherende instelling wil ik mijn collectie(objecten) contextualiseren door ze te koppelen met collecties of collectieobjecten van andere collectiebeherende instellingen.
2. Als collectiebeherende instelling wil ik zoveel mogelijk contentlagen (collectiemetadata, digitale reproducties van de collectiestukken, provenance, tentoonstellingsgeschiedenis, bibliografie, digitale filmpjes, ...) geautomatiseerd samenbrengen voor intern gebruik, maar tevens voor extern hergebruik.
3. Als collectiebeherende instelling wil ik mijn eigen authorities koppelen aan andere authorities.
4. Als onderzoeker wil ik met één enkele zoekopdracht de verschillende authorities die in Vlaanderen worden gebruikt kunnen doorzoeken.
5. Als burger wil ik weten welke objecten bij welke instelling bewaard worden en welke er tentoongesteld zijn.
6. Als overheid wil ik weten waar de objecten die deel uitmaken van de collectie van de Vlaamse Gemeenschap zich momenteel bevinden (bvb. in geval van bruikleen).
7. Als overheid/burger wil ik weten welk materiaal rechtenvrij (of tegen welke licentie) kan gebruikt worden.
8. Als ontwikkelaar wil ik een applicatie bouwen die alle kunstenaars weergeeft waarvan Vlaanderen (of mogelijk er buiten) werken herbergt.
9. Als overheid wil ik weten welk percentage van het cultureel erfgoed online beschikbaar is en tegen welke kwaliteit dit aangeboden wordt.
10. Als vereniging, organisatie of instelling wil ik online gegevens van een bepaalde collectie (of uit meerdere collecties) kunnen selecteren en integreren binnen mijn eigen kanalen (projectwebsite, homepage heemkundige kring, schoolwerk, gemeentelijke pagina's, erfgoedcel ...).

11. Als stakeholder (bruikleenemer, onderzoeker, bezoeker ...) wil je weten in welke tentoonstellingen een erfgoedobject opgenomen was en in welke bronnen (catalogi, studies ...) het object beschreven werd (historiek).
12. Bij een brand of calamiteit kunnen de hulpdiensten weten welke werken zich in een pand bevinden en welke waarde deze hebben en dus eerst geëvacueerd moeten worden.
13. Als stakeholder wil ik dat metadata van werken toegankelijk zijn via publieke platformen zoals Wikidata of Wikipedia maar ook andere initiatieven zoals bv. Europeana.
14. Als overheid wil ik weten in welke mate cultuurspreiding gestimuleerd wordt door digitale culturele content als open content ter beschikking te stellen.
15. Als politieke dienst en/of handelaar (nationaal en internationaal) wil ik nagaan of een object ontvreemd werd en in welke collectie het object thuishoort. We willen dit over alle culturele (erfgoed) collecties heen opzoeken en op basis van invoer van kenmerken (representatie (2D/3D) of beschrijving) een set overeenkomstige objecten opvragen.
16. Als overheid, dienst of organisatie wil ik in het kader van een GRUP, bouwproject/verkaveling, herbestemming of renovatie een beleidsoverschrijdende bevraging doen van (erfgoed) databanken (ifv archeologie, onroerend erfgoed en cultureel erfgoed).
17. Als overheid of organisatie willen wij een (cultuur)toeristische applicatie uitwerken, een route of stadswandeling, op basis van alle relevant beschikbare gegevens in databanken:
  - Bouwkundige informatie
  - Archeologische / historische info
  - Inwoners/bewoners en gebeurtenissen
  - Afbeeldingen uit collecties (foto's, prentkaarten, schilderwerken ...)
  - Objecten gerelateerd aan een buurt, specifiek gebouw of persoon
  - Bestaande literatuur
  - Mediabestanden? Filmopnames? Interviews?
18. Als burger wil ik digitale reproducties van public domain werken kunnen downloaden en afdrukken.
19. Als burger wil ik geen persoonlijke bemiddeling meer bij het aanleveren van afbeeldingen; alles moet geautomatiseerd via het internet kunnen verlopen.
20. Als museum wil ik de collectie, de verschillende ruimtes ... als assets inzetten binnen een platform voor instellingsmanagement.
21. Als onderzoeker, instelling of overheid wil ik in het kader van een project een crowdsourcing tool gebruiken die de ingezamelde informatie rechtstreeks binnen de relevante databanken verwerkt (use case = ontwikkeling van een centrale crowdsourcing tool die wegschrijft binnen verschillende bestaande databanken).
22. Toevoegen van nieuwe informatie.
23. Aanvullen van informatie over bestaande objecten.
24. Corrigeren van bestaande beschrijvingen.

2.3. AANPAK

De deelnemers werden in 2 groepen verdeeld. Elke groep startte aan een flipchart waar ze enkele van de 24 vooropgestelde use cases behandelden aan de hand van een use case diagram per stakeholder. De groepen schoven vervolgens door tot ze iedere use case behandeld hadden. Per use case worden de volgende vragen behandeld:

- Wie zijn de betrokken stakeholders?

- Wat willen deze stakeholders doen (use cases)?
- (En eventueel: welke informatie-elementen hebben zij hiervoor nodig?)

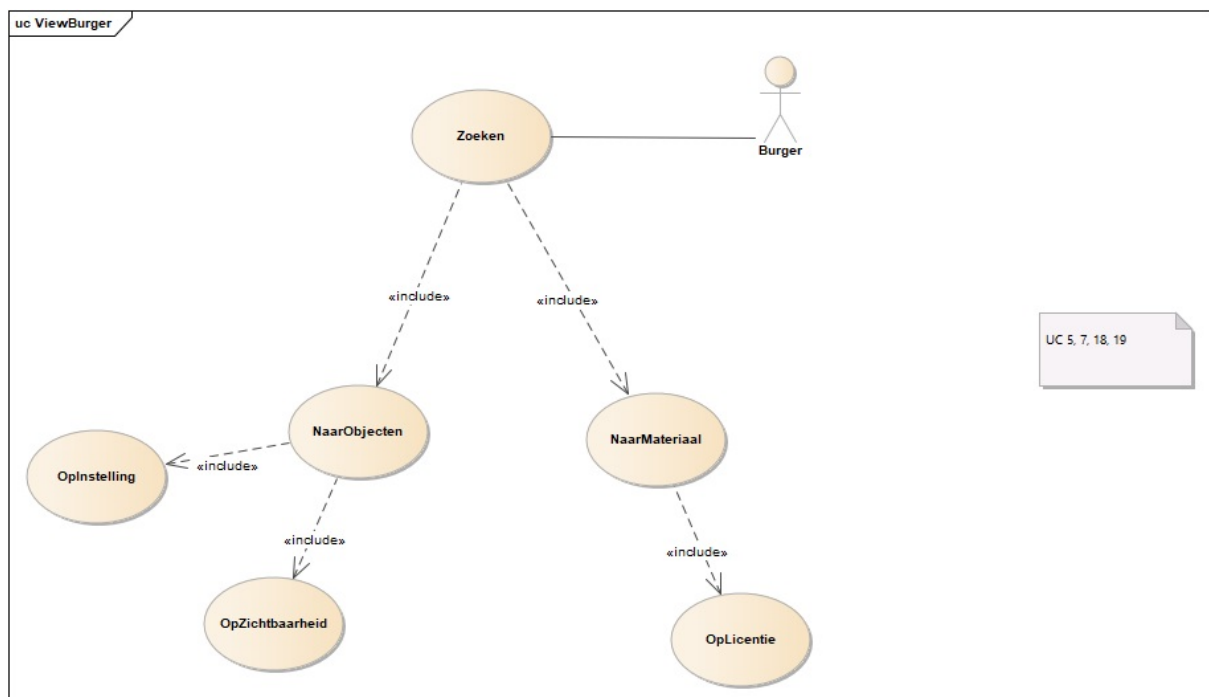
Ten slotte werd ook een blanco flipchart doorlopen met de volgende vragen:

- Welke zaken mis ik?
- Welke zaken moeten wij bijkomend in overweging nemen?

De informatie werd samengevat en in kernwoorden op de flipcharts aangebracht.

2.4. USE CASES

2.4.1. BURGER

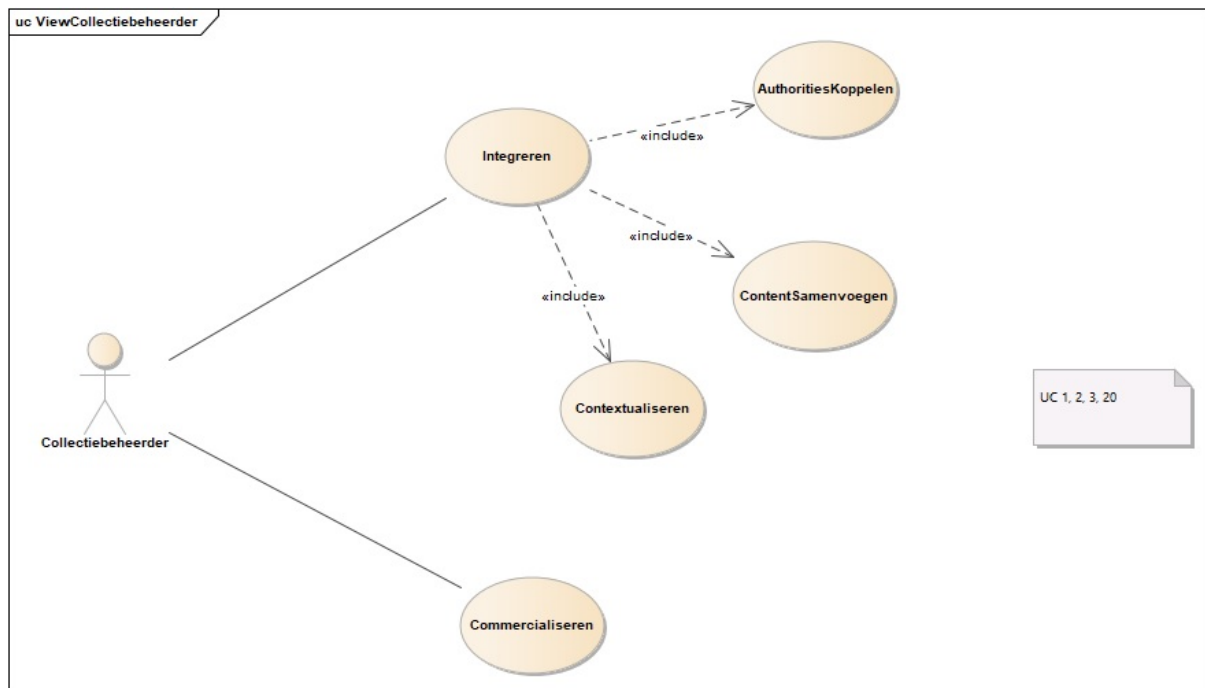

Opmerkingen van de werkgroep

Naast de bovenstaande use cases, moet het ook mogelijk zijn om te Zoeken naar Objecten op Locatie en daaraan gekoppeld de Toegankelijkheid. Locatie kan gedetailleerd gespecificeerd worden als de exacte bewaarplaats zoals op een schap van een rek in een archief.

Bijkomende opmerking: Hoe gaan we om met meertaligheid?

2.4.2. COLLECTIEBEHEERDER

Opmerkingen van de werkgroep

Contextualiseren: bijvoorbeeld of het een Topstuk betreft.

Commercialiseren nuanceren we beter naar iets in de trend van "Beschikbaar stellen voor extern hergebruik".

Use case: Historiek van (de tentoonstelling van) een werk bijhouden (geschiedenis, provenance).

Use case: Waardering (sleutelwerken, kerncollectie). In geval van onroerende erfgoed stelt men de vragen: (1) Bestaat het object nog? en (2) Heeft het nog erfgoedwaarde?

Use case: Collecties kunnen koppelen (waar zijn er gelijkaardige objecten?)

Use case: Categorisering op basis van criteria (bv. zeldzaamheid).

Use case van depot: Ontzamelen en herbestemmen.

Use case: Het roerende erfgoed kunnen linken aan het onroerend erfgoed waarin het zich bevindt.

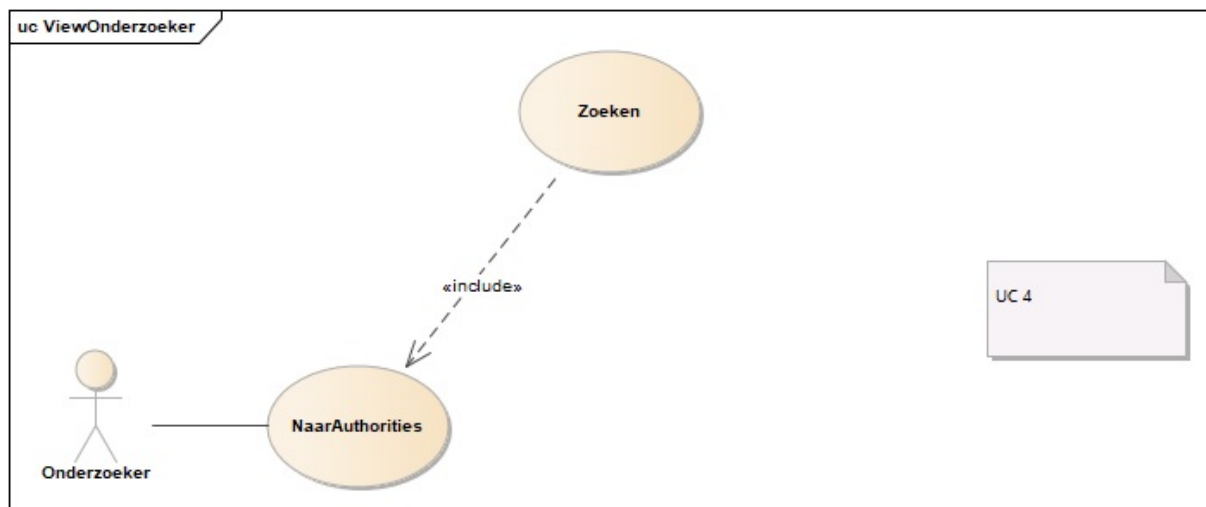
Use case: Bruikleen.

Use case: Deelobjecten kunnen beschrijven.

Nuttige informatie bij het cultureel erfgoedobject: kostprijs, exacte locatie, dequisitie, restauratie-gegevens, staat v.h. werk, uitleengegegevens, juridische status/erkenning (volgens bv. Ministerieel Besluit) en diens motivatie, subsidies, mag het object kapot gaan (?), onder welke wetgeving valt het object (bv. archief- en collectiedecreet).

Dienstverlening: Welk kwalitatief Materiaal bestaat er over dit object en mag ik dit gebruiken (licentie).

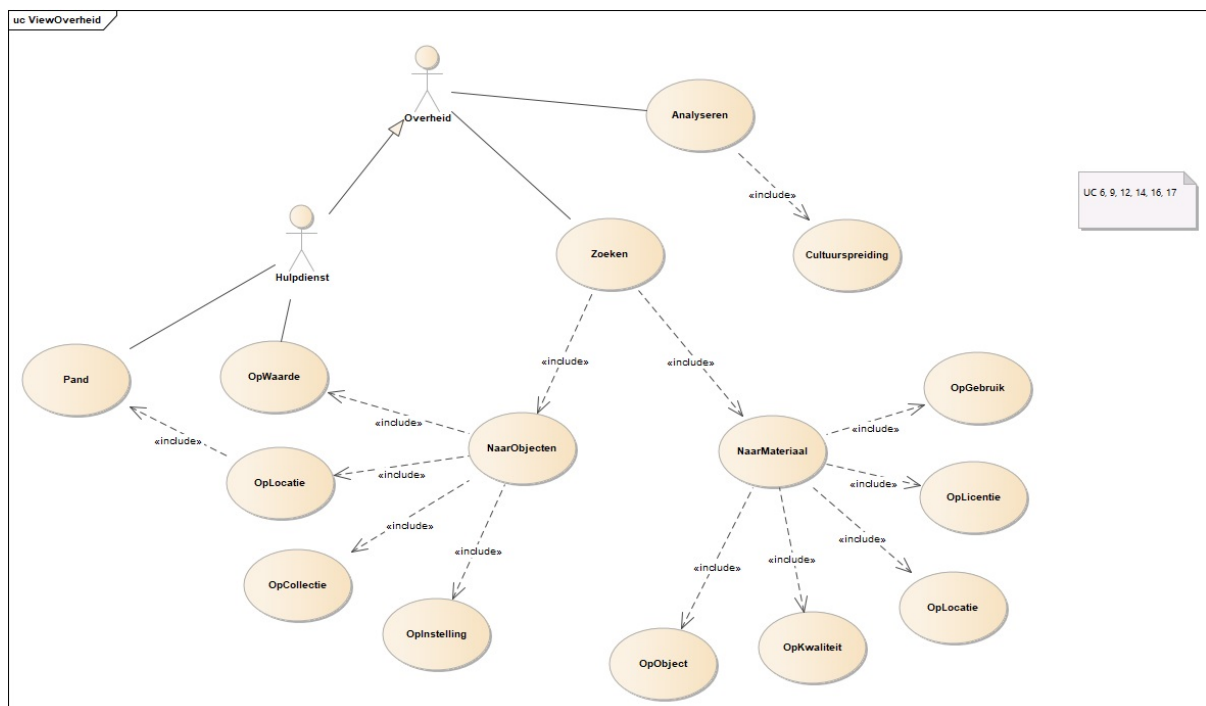
2.4.3. ONDERZOEKER

Opmerkingen van de werkgroep

Nuttige informatie bij Authorities is: namenlijst, NAL-code.

2.4.4. OVERHEID

Opmerkingen van de werkgroep

Objecten moet ook gezocht kunnen worden op basis van Gebruik en Status (van de werken, gebouwen, instellingen).

Cultuurspreiding moet men kunnen analyseren op basis van gebruikerskenmerken.

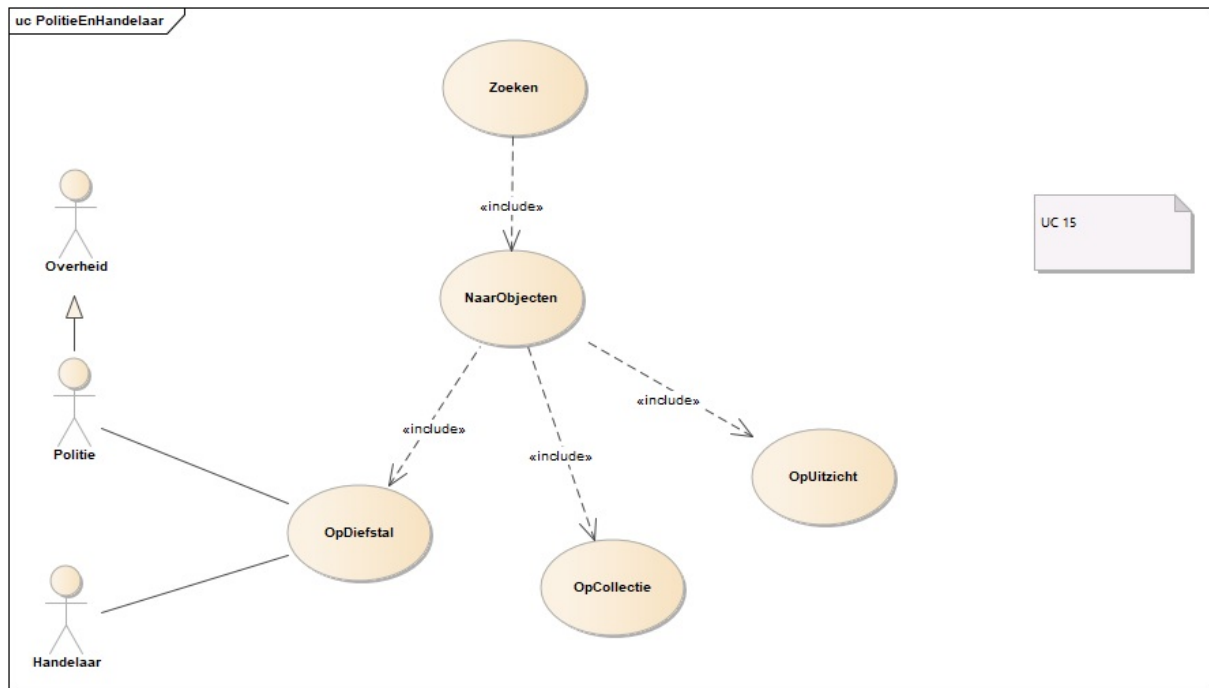
Kunnen we een beter woord vinden voor "Materiaal"?

Rol van de overheid:

- Beleid
- Regelgeving
- Handhaving

2.4.5. POLITIE EN HANDELAAR

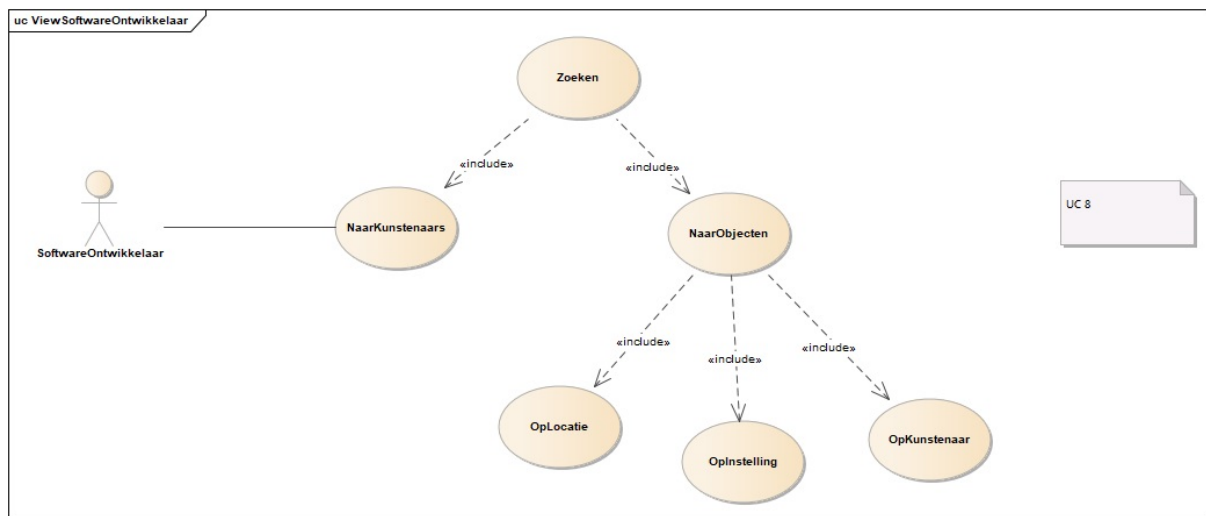

Opmerkingen van de werkgroep

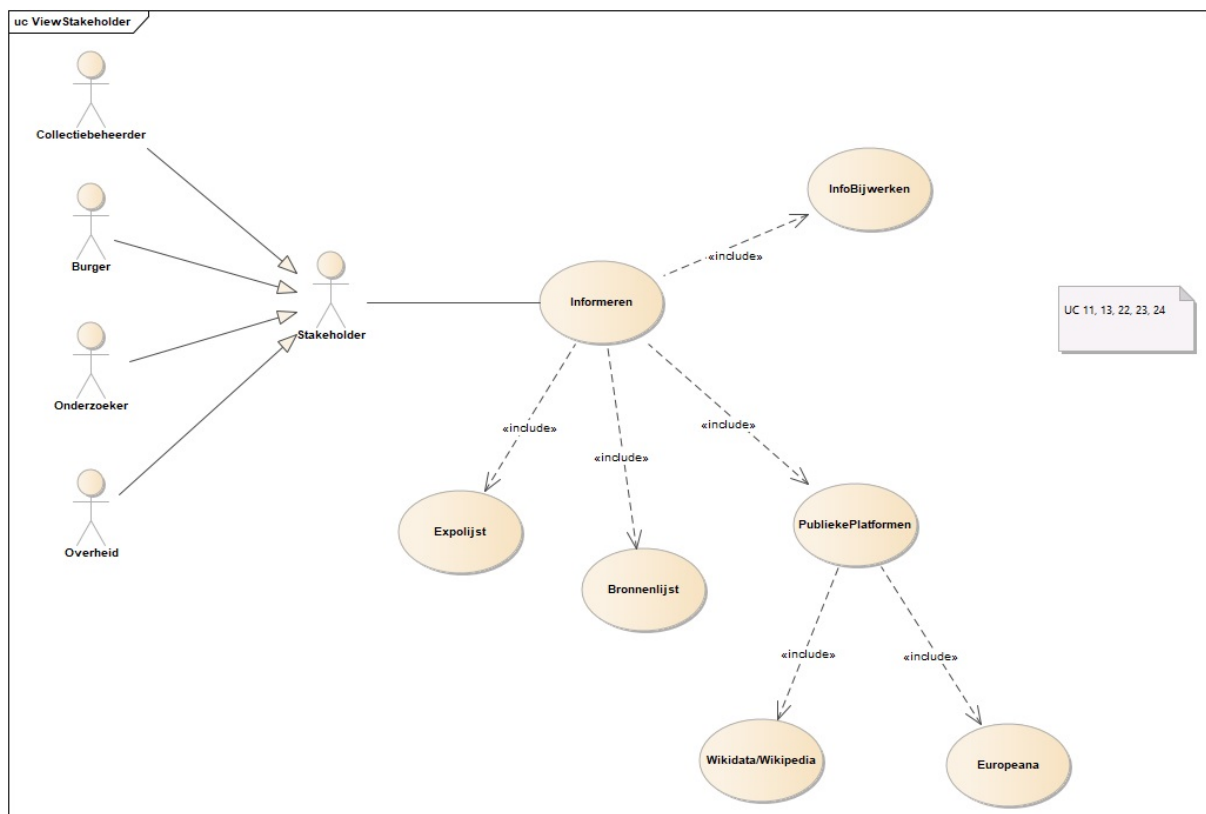
Op Uitzicht kan ook digitale vingerafdruk zijn en moet tevens alle kenmerkende eigenschappen bevatten, alsook eventueel het vandalisme dat is aangebracht.

Voor de brandweer dient het calamiteitenplan mee opgenomen te worden voor de verschillende instellingen in het model.

2.4.6. SOFTWAREONTWIKKELAAR

2.4.7. STAKEHOLDER (ALGEMEEN)

Opmerkingen van de werkgroep

Naast deze use cases, moet men ook kunnen informeren over de Metadata en Herkomst.

2.4.8. EXTRA STAKEHOLDERS

De onderstaande, bestaande stakeholders zijn nu niet opgenomen:

- Bouwheren en aannemers
- Toerisme
- Onderwijs (didactisch materiaal)
- Vastgoed, bv. notarissen (rechtsgevolgen)

2.4.9. OVERIGE OPMERKINGEN EN OPENSTAANDE VRAGEN BIJ DE USE CASES

- Er zijn aspecten die niet mogen worden vrijgegeven omwille van privacy, auteursrechten en/of veiligheid.
- Een landschap kan ook een erfgoedobject zijn.
- Er is een verschil tussen het inhoudelijk en het juridisch (erkend) object (aanduidingsobject). Wat is de scope en/of hoe nemen we het verschil op?
- Hoe gaan we om met archeologische opgravingen, sites en vondsten?
- Hoe beschrijven we ambachten? Nu geen autoriteiten.
- Zijn de dossiers verbonden aan bepaalde activiteiten (vergunningen, opgravingen ...) ook binnen scope?
- Wat is het verschil tussen een Archief en een Collectie?

2.5. BELANGRIJKSTE USE CASES

De deelnemers mochten vervolgens kruisjes plaatsen bij wat zij de belangrijkste use cases vonden. Met volgende resultaten:

POLITIE EN HANDELAAR	X
SOFTWAREONTWIKKELAAR	XX
ONDERZOEKER	XXX
OVERHEID	XXX
COLLECTIEBEHEERDER	XXXXXX
STAKEHOLDER (ALGEMEEN)	XXXXXX
BURGER	XXXXXXXX

Opmerking: Het is niet zozeer dat de burger, stakeholder (algemeen) en collectiebeheerder als belangrijkste belanghebbenden worden beschouwd, maar wel de use cases die in deze respectievelijke diagrammen zijn opgenomen.

OVERIGE OPMERKINGEN

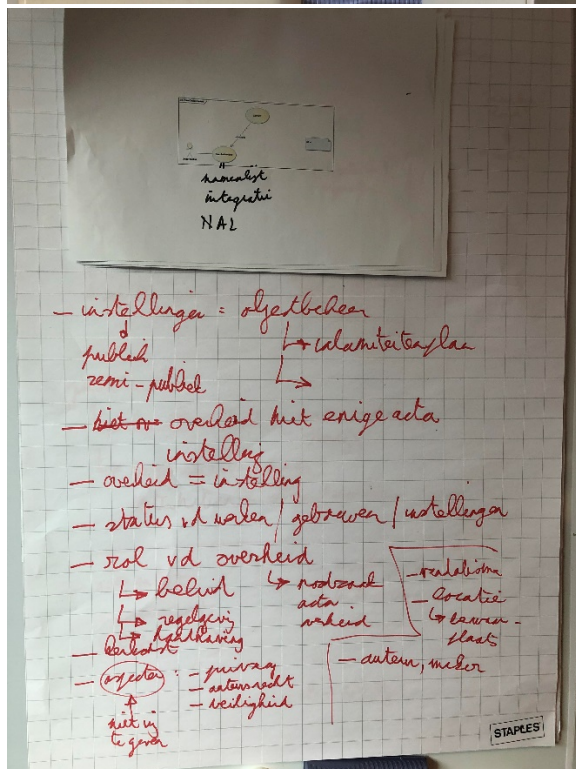
- Binnen de erfgoedsector kan een concept een bepaalde definitie hebben binnen de ene deelsector en een tweede bij een andere deelsector. Er zijn echter wel veel raakvlakken zoals bijvoorbeeld de locatie bij een object. Dus we moeten dit wel echt samen doen en/of duidelijk markeren wat er in en wat er uit de scope van het project ligt.
  - *De modellen worden zo generiek mogelijk opgesteld. Hierdoor, kunnen deze dienen voor andere zaken zoals bijvoorbeeld publieke registraties. En het is ook zo dat de data die wordt bijgehouden door de verschillende sectoren vaak dezelfde structuur hebben.*
- Indien we de scope verbreden naar immaterieel, moet er nog iemand extra aanwezig zijn die actief is in deze sector.
  - *Deze zijn uitgenodigd maar we kunnen het al voor een deel meenemen.*
- CIDOC laat conceptueel toe hetzelfde patroon op drie methoden te modelleren. In de praktijk alle informatie samenbrengen werkt niet want elk blok volgt zijn eigen regels.
- LIDO is de tussenstap om van de huidige datastructuur naar RDF over te stappen. Eerst standardiseren naar LIDO om zo op een consistente manier naar RDF te werken. Je kan het voorstellen als een “boom” met de events in deze boom verwerkt.
- Hergebruikers vinden LIDO te gecompliceerd. Een structuur met minder lagen is makkelijker om eruit te halen wat je zoekt. Als je dingen wil hergebruiken is LIDO dus niet gebruiksvriendelijk. Met de semantiek ben je wel in staat om alle museumobjecten op te lijsten.
- Linked Art, ik volg mensen van GTI die hiermee bezig zijn. Ik zie dat het ook gebruikt wordt voor collecties van archeologische munten. Deze standaard zeker goed in de gaten houden want hij zal in de toekomst zeker nuttig worden.
- Wikidata, dit ligt in de sector zeer gevoelig. Omdat je er data insteekt en/of uithaalt en deze vervolgens permanent gewijzigd kan worden door andere partijen.
  - *Indedaad, de source of truth dient bij de musea of organisaties te blijven.*
- De data op wiki blijkt vaak wel beter en uitgebreider dan de data die de musea aanbieden. Dus de lat waar de data aan moet voldoen ligt bij wiki en wij dienen daar boven te gaan.
- European Data Model, in Nederland werken ze met een digitale infrastructuur en de ervaring is dat EDM een wrapper is die toelaat dezelfde data naast elkaar te gaan gebruiken. Een use case zou kunnen zijn om zo een portaal aan te sturen. EDM is de bovenlaag op CIDOC.
- Door schema.org neemt het aantal hits op onze webpagina aanzienlijk toe.
- IIIF, hoe nummer je het aantal componenten zodat je weet dat dit één geheel is? Onderlinge verhouding is belangrijk om te definiëren. Een tweede belangrijk aspect is: “Wat is de status van de auteursrechten?” dit is toch zeer relevant.
  - *Ja klopt, dit is zowel bij gebouwen als bij schilderijen belangrijk.*
- Bij een 3D object is dit nog belangrijker. Het heeft met sortering en identificering te maken. Wat is de basis insteek? Voor mijn soort instellingen is dit een interessant gegeven.
  - *Bottomline: welke use case willen we vooruitduwen? RDF als manier om te schrijven maar compatibel blijven met wiki en schema.org. Belangrijk dat we een minimaal akkoord bereiken.*
- Rda is een framework dat internationaal al enkele jaren is uitgerold. Voor de bibliotheek wereld zijn er abstracties die hier vandaag niet besproken zijn. En voor deze use cases zijn die wel belangrijk. Het loopt allemaal wat door elkaar.

- *Wij werken met codelijsten (controlled vocabularies) waarmee we verwijzen naar bestaande ingeburgerde codelijsten.*
- Erfgoedsector staat hier al ver in. Enkele standaarden worden gebruikt als referentie.
  - *Moeten we verschillende applicatieprofielen hieruit afleiden of slechts één? Er zijn verschillende toepassingen te bedenken. We gaan enkele toepassingen naar voor moeten schuiven en daar dan een profiel van maken of een algemeen profiel dat we kunnen gebruiken voor om het even welke toepassing.*
  - Een overeenstemming over een basis vocabularium zou ons al heel ver brengen. Iemand gaat de beslissing moeten nemen. We moeten vooral proberen dit te bereiken. Komen we vervolgens tijdens het parcours op problemen dan kunnen we zaken alsnog opsplitsen.

VOLGENDE STAPPEN

Indien u graag zou willen deelnemen aan één van de aankomende werkgroepen, kan u via de onderstaande link een overzicht van de workshops terugvinden en u ook zo inschrijven. De eerstvolgende workshop is de eerste thematische workshop en deze zal plaatsvinden op dinsdag 3 maart 2020 om 13u in het Arenberggebouw te Brussel. Tijdens deze workshop zullen we een eerste versie van het model voorstellen (een sneuvelmodel) en zullen we definities bespreken van de belangrijkste concepten in dat model.

<https://overheid.vlaanderen.be/opleiding/publieke-werkgroepen-oslo-cultureel-erfgoed>

[illegible]

- basisfuncties
 ↳ (wet.) onderzoek
 ↳ behoud & beheer
 ↳ ont-sluiting
 ↳ verzamelen
 ↳ classificatie

integratie
 classificatie
 - status
 - functie
 - getal
 - hoeveelst
 - toegen

"nucleus-kind"
 ↓
 "zaden"

communisme
 religieus
 wet-
 sociale
 natuur
 cult-
 leeren

100
 100
 100

---

algemeen
 ↳ raadzaamheid (voor en/of
 terug)
 ↳ conformeren naar
 uiteenlopende standpunten

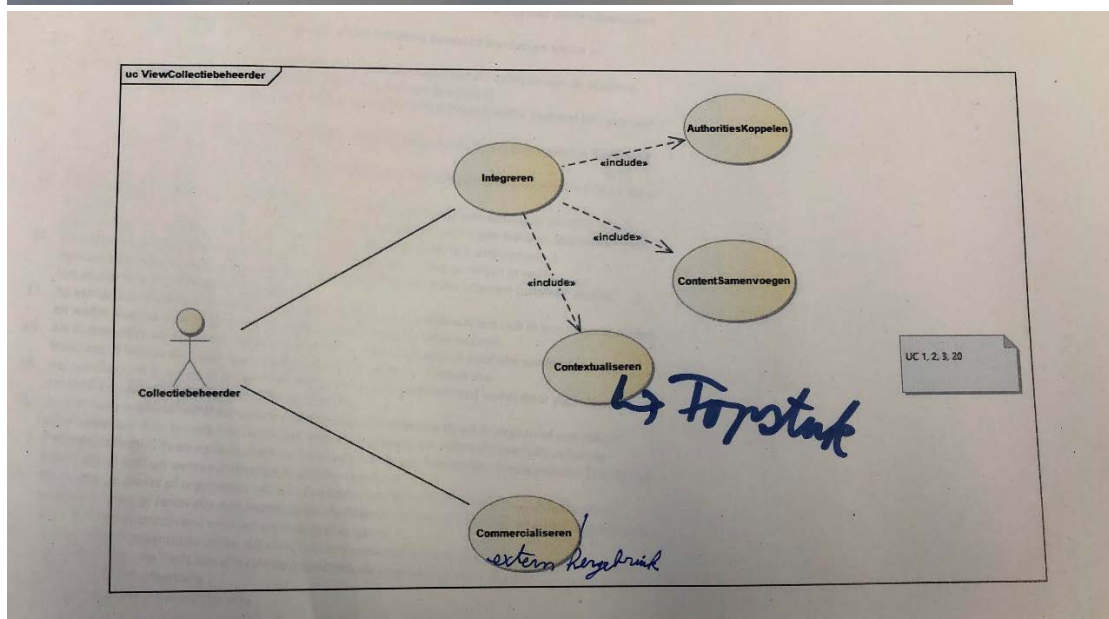
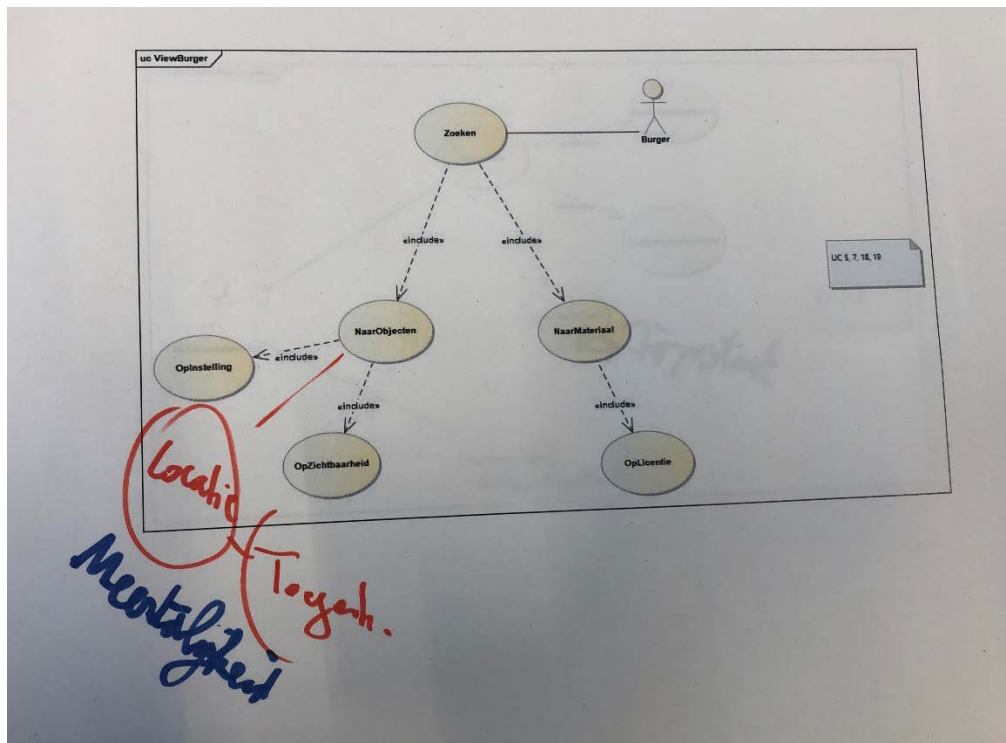

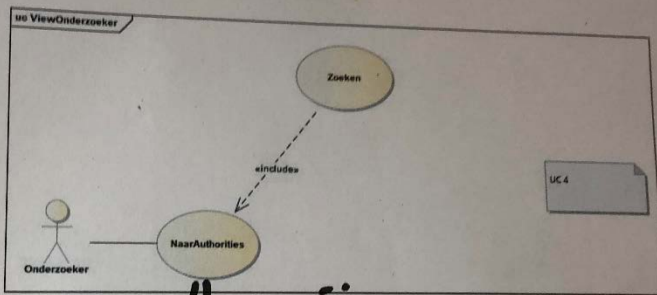
- autoriteit
 - evenement
 (expo ...)

- zaden
 - integratie
 - uitruimen
 -
 8-oudig

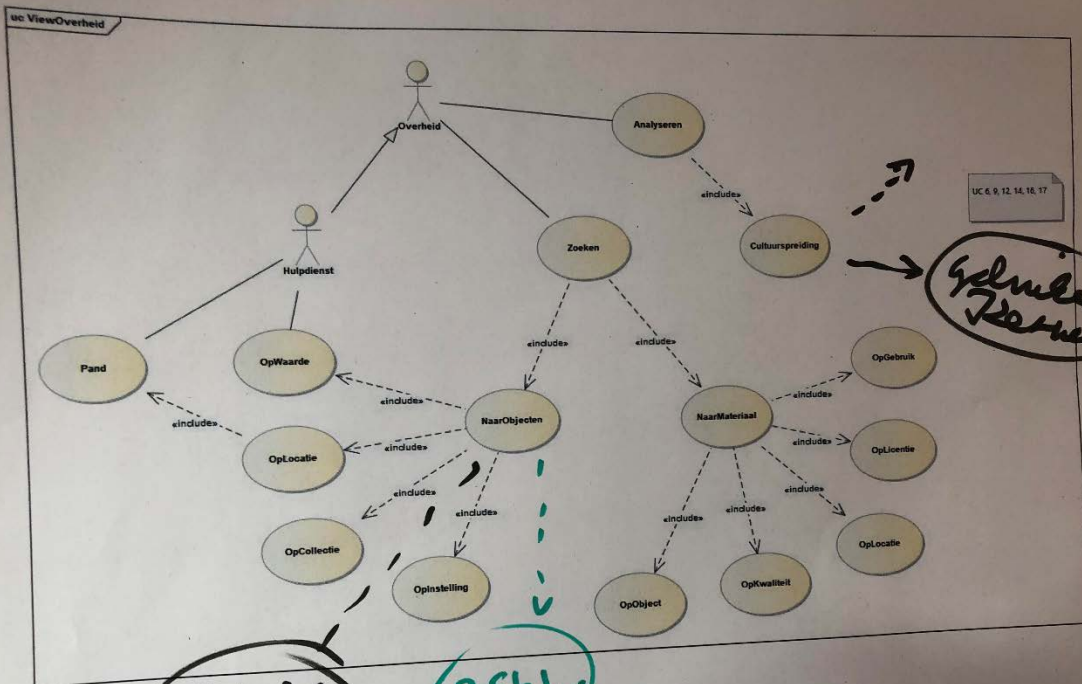
- uit zicht: kanmerkende eigenschappen
- geen materiaal zonder object $\rightarrow$ fingerprint
- ander woord voor materiaal
- locatie: meet $\rightarrow$ representatieve
- ~~rekenen~~ lokaler $\rightarrow$ metadata - titel - etc.
- paar = afgebeeld object
- ~~juridisch~~ aanduidingsobject (juridische status)
- juridische waarde
- staalhouder: bewaaren
- landloop = object
- herkomst $\rightarrow$ zoeken
- meerdere publieke platformen
- status: topstuk
- deelobject $\rightarrow$ monument
- catalyzer!

namenlijst
integratie
NAL

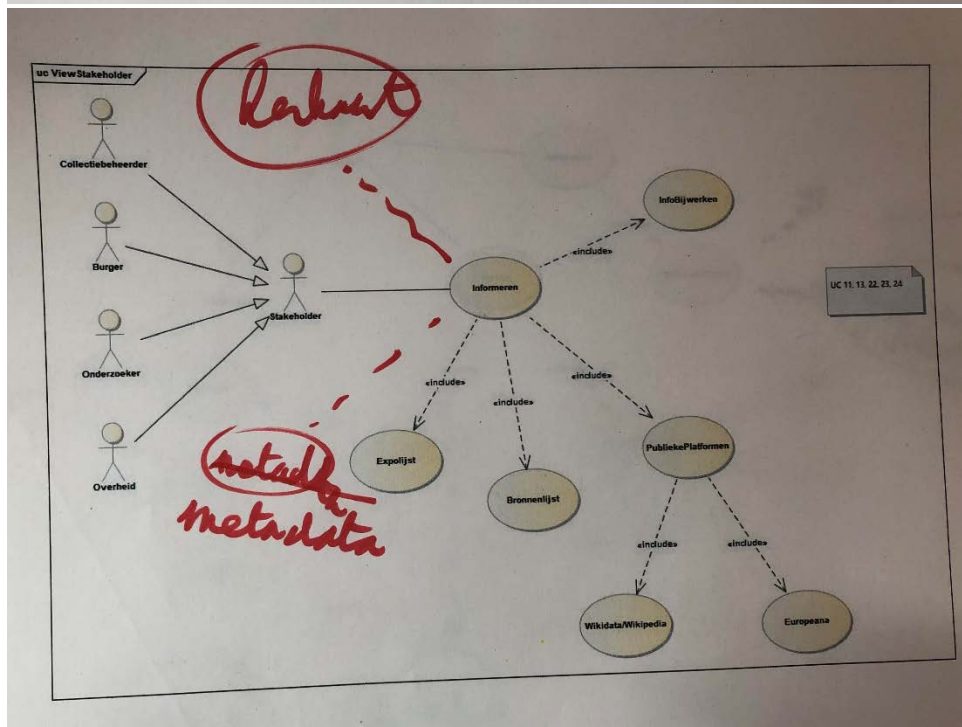
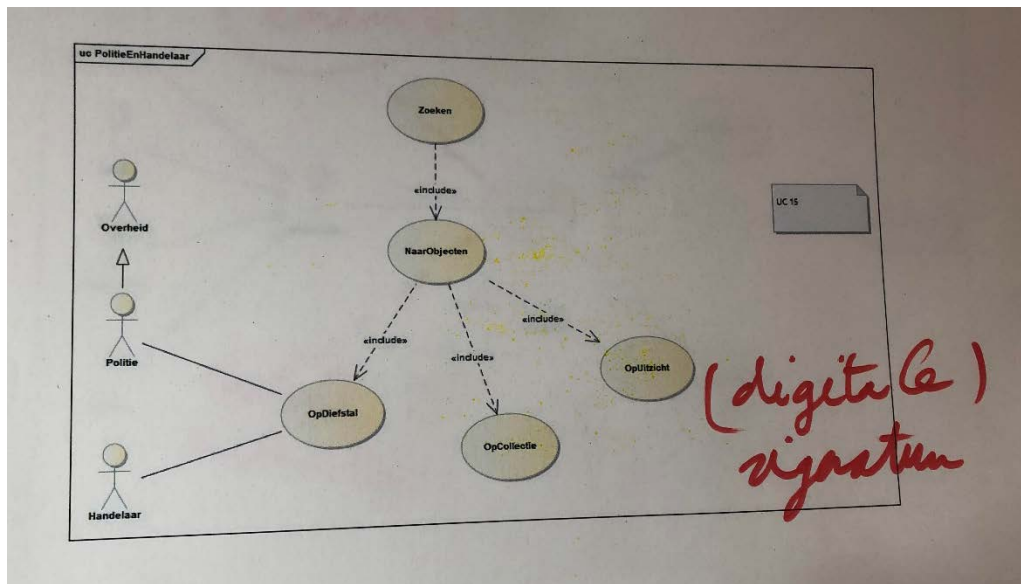

gebruik

OpStatus

gebruik
Zoeken

(Hw) bestemming

reclining - - handhaving
↳ intake

Bouwheren
Architecten

- * monumenten (juridische status)
- * landschap
- * inrichting-fon. rest pool
- + archeologische site